

Sammen om et bæredygtigt Lyngby-Taarbæk

Bæredygtighedsstrategi
2020-2050

Kolofon

Dokumentet er version 1.1 januar 2021.

Status: Denne version af strategien er tilrettet på baggrund af den offentlige høring i perioden 27. november 2020 - 4. januar 2021 og forelægges til politisk behandling med henblik på godkendelse på Kommunalbestyrelsens møde d. 4. marts 2021.

Udgivet af: Lyngby-Taarbæk Kommune

Redaktion, design og grafisk tilrettelæggelse: Bæredygtighedsudvalget i samarbejde med Center for Trafik, Miljø og Bæredygtighed / Center for Kultur, IT, Politik og Organisation

Foto og illustrationer: Lyngby-Taarbæk Kommune, medmindre andet er angivet

Kontakt:

Center for Trafik, Miljø og Bæredygtighed

trafikmiljoebaeredygtighed@ltk.dk

Lyngby Rådhus

Lyngby Torv 17

2800 Kgs. Lyngby

Print: Bæredygtighedsstrategien 2020-2050 kan downloades fra kommunens hjemmeside: www.ltk.dk

” We can’t solve problems by using the same kind of thinking we used when we created them ”

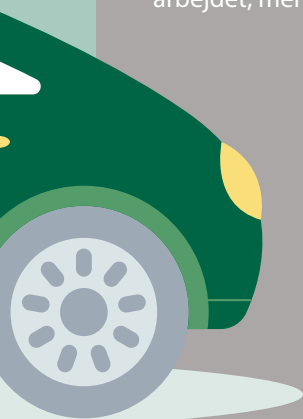
Albert Einstein

Bæredygtighedsudvalget

Kommunalbestyrelsen nedsatte i 2019 et § 17, stk. 4 opgaveudvalg for bæredygtighed for at tydeliggøre en ny politisk vision for bæredygtighed i Lyngby-Taarbæk Kommune og for at få borgernes viden og blik ind i kommunens arbejde med bæredygtighed. Opgaveudvalget har bestået af borgere og politikere, hver især med forskellige kompetencer inden for bæredygtig omstilling. Udvalget har haft til opgave at udarbejde et forslag til en helhedsorienteret strategi for bæredygtighed, der tager afsæt i FN’s Verdensmål og har relation til Vidensbystrategien. Bæredygtighedsstrategien henvender sig direkte til borgere, virksomheder, institutioner og foreninger, og danner samtidig grundlag for kommunens politiske prioriteringer.

Som led i arbejdet har opgaveudvalget haft en bæredygtighedspulje, så det kunne uddele støtte midler til bæredygtige projekter i kommunen.

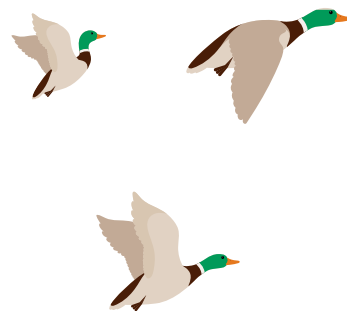
Strategien er blevet til i tæt samarbejde med kommunens forvaltning, og i dialog med Lyngby Handelsforening, Vidensbyen, DTU og Folkeoplysningsudvalget. Udvalget havde planlagt en endnu bredere inddragelse i arbejdet, men det blev aflyst pga. situationen omkring Covid-19.

Forord

Med denne strategi sætter vi i Kommunalbestyrelsen retning på den bæredygtige omstilling i kommunen. Vores vision er at gå foran i den bæredygtige omstilling i fællesskab med alle så vi kan leve og handle med omtanke for vores fælles ressourcer. Det har vi gode forudsætninger for. Lyngby-Taarbæk er en ressourcestærk kommune, og vi har et unikt potentiale for at udvikle bæredygtige løsninger: Vi er en uddannelses- og vidensby med stærke foreninger og frivillige organisationer, og vi kan skabe lokale, bæredygtige, innovative løsninger med stor værdi for borgerne og virksomheder. Som handelscentrum har vi mulighed for at sætte en bæredygtig og visionær dagsorden for et ansvarligt forbrug og et fremtidssikret, bæredygtigt handelsliv. Som en kommune med store grønne områder og en rig kulturhistorie, har vi et stærkt udgangspunkt for en by i balance, med bæredygtige trafikløsninger og byudvikling.

Som kommune går vi foran i kommunens drift og udvikling af bygningsmasse, grønne områder, indkøbsaftaler, køretøjer og institutioner. Dermed vil vi inspirere andre til at tage del i den bæredygtige omstilling. Kommunen kan ikke løse bæredygtighedsudfordringerne alene. Der er brug for alles hjælp, og mange bække små gør en stor å. Derfor er det også centralt, at vi vil prioritere en bred inddragelse, der skaber synergi og opbygger stærke relationer mellem Lyngby-Taarbæks mange private og offentlige aktører.

Lyngby-Taarbæk er en del af det globale samfund. De tiltagende klimaforandringer, voksende pres på ressourcerne og den hastige tilbagegang i biodiversitet er nærværende udfordringer, og vi tager ansvar for at bidrage med lokale løsninger og samarbejde på tværs af kommunegrænser og sektorer. Et fast evalueringskriterie er, om der er blevet vovet noget – om der er blevet fejlet. Udfordringerne er langt fra statiske, og vi skal turde at fejle, så vi kan blive klogere, og vi skal løbende vurdere, om målene er ambitiøse nok i forhold til udfordringernes udvikling.

Sammen skal vi udvikle store og små tiltag, der bidrager til at realisere strategiens ambitiøse mål. Vi opfordrer med denne strategi borgere, virksomheder, institutioner og foreninger til at deltage aktivt i den bæredygtige omstilling af Lyngby-Taarbæk.

"Tilstanden for de økosystemer, som vi og alle andre arter er afhængig af, forværres hurtigere end nogensinde. Vi eroderer selve grundlaget for vores økonomier, levebrød, fødevarerikkerhed, sundhed og livskvalitet over hele verden"

Sir Robert Watson, formand for
The Intergovernmental Science-Policy Platform
on Biodiversity and Ecosystem Services

Udfordringen

Verdenssamfundet står i en miljø- og klimasituation, der kalder på handling i kommunerne. Ifølge FN er de nuværende produktions- og forbrugssystemer grundlæggende ikke bæredygtige, og det er afgørende at nå frem til løsninger og svar, der tager højde for problemernes sammenhæng og kompleksitet. Meget tyder på, at jo længere man venter, jo mere omkostningskrævende vil løsningerne blive - globalt, nationalt og lokalt. Derfor er det vigtigt at handle nu.

Lyngby-Taarbæks bæredygtighedsstrategi er et ønske om at sætte en ny retning for kommunens bidrag til et mere bæredygtigt samfund på kort og lang sigt. Den peger på, at vi i kommunen skal være bedre til at lave helhedsløsninger og tage endnu mere hånd om sociale-, miljømæssige- og økonomiske interesser.

Vi skal bidrage til at modne nye virksomheder og fællesskaber, der understøtter fremtidige generationers muligheder for at beskytte naturen, fordi den er vores livsgrundlag. Der skal findes de bedste løsninger for at håndtere vand, affald, forbrug, energi og transport og for at tage skridt til at transformere vores adfærd og måde at agere på.

Strategien tager udgangspunkt i store udfordringer, men peger også på positive muligheder for at tage fat, hvor der endnu er et stort handlerum. Når kommunen tager et medansvar for de samfundsmæssige udfordringer og bruger mulighederne klogt, kan det føre til mere velfærd, færre udgifter på serviceområderne og højere livskvalitet.

Indhold

VISION	10
BÆREDYGTIGHED & VERDENSMÅL	12
SÅDAN LÆSER DU STRATEGIEN	14
1 CO₂, ENERGI & TRANSPORT	16
2 NATUR & KLIMATILPASNING	24
3 ANSVARLIGT FORBRUG	30
PRINCIPPER FOR HANDLING	38
Princip a: Vi går foran	38
Princip b: Vi stiller krav	39
Princip c: Vi skaber rammer for fælles ejerskab	40
Princip d: Vi fremmer handlekraft	42
IMPLEMENTERING	44
SÅDAN MÅLER VI	46
OPFØLGNING & REVISION	48

Vision

Den bæredygtige omstilling kræver politisk lederskab. Kommunen vil gå forrest og vise den bæredygtige vej i kommunens drift, planer og beslutninger. Igennem involvering og aktiv deltagelse vil kommunen understøtte et fælles ejerskab, så borgerne, erhverv, foreningsliv og kommune i fællesskab kan arbejde for strategiens mål. Kommunen har også en vigtig opgave i at gøre det nemt og tilgængeligt for alle at agere bæredygtigt og træffe bæredygtige valg.

Lyngby-Taarbæk er en grøn og ressourcestærk vidensby, og kommunen vil understøtte, at der udvikles nye partnerskaber og fællesskaber, der går på tværs af borgere, virksomheder, organisationer og vidensinstitutioner. Samarbejdet kan bidrage til innovative løsninger, vidensdeling og bæredygtige jobmuligheder i kommunen. Den bæredygtige omstilling er en fælles opgave.

Vision for Lyngby-Taarbæk Kommune:

Lyngby-Taarbæk Kommune vil gå foran i den bæredygtige omstilling i fællesskab med alle så vi kan leve og handle med omtanke for vores fælles ressourcer

Bæredygtighed og verdensmål

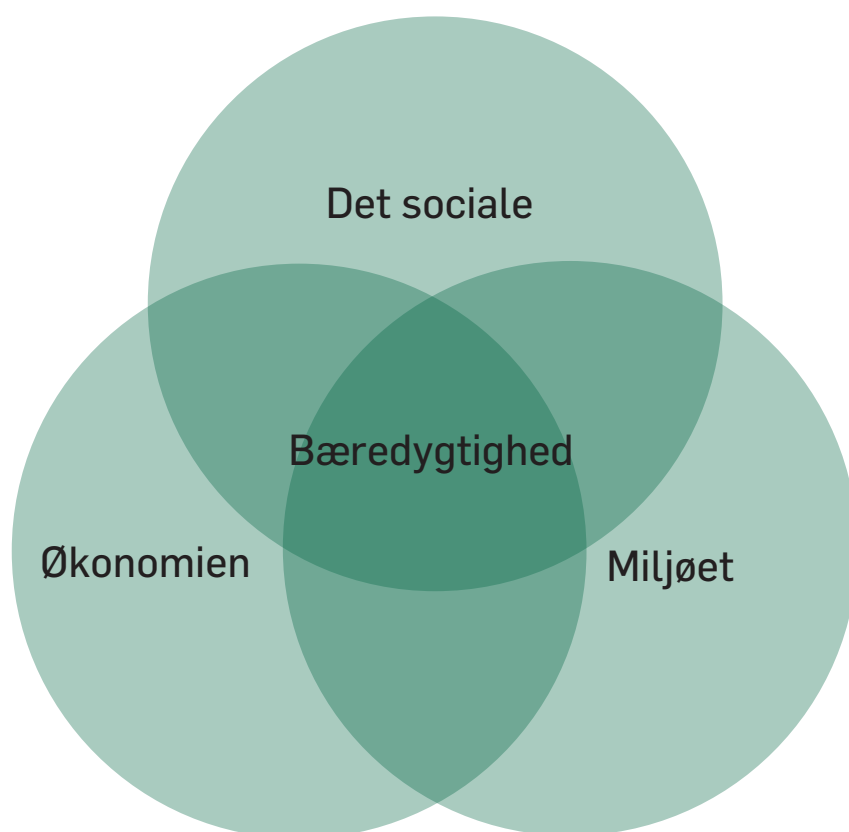
Med denne strategi understøtter Lyngby-Taarbæk FN's verdensmål og sætter ambitiøse lokale mål for kommunens borgere, virksomheder og kommunen ift. klima, miljø og ressourcer.

FN's verdensmål

Bæredygtighedsstrategien bygger på FN's 17 verdensmål¹, der adresserer globale udfordringer. Danmarks Statistik og 2030-panelet, har i efteråret 2020 offentliggjort 197 danske målepunkter for at gøre FN's 17 Verdensmål danske. Næste version af Lyngby-Taarbæk Kommunes Bæredygtighedsstrategi vil søge at inddrage de nationale målepunkter som indikatorer for strategiens målopfyldelse. Kommunerne og det lokale engagement er afgørende for at fremme arbejdet med FN's verdensmål.

Miljømæssig-, social- og økonomisk bæredygtighed

De 17 verdensmål tager udgangspunkt i et bæredygtighedsbegreb, hvor man ser på miljømæssige, sociale og økonomiske aspekter i sammenhæng. Tilgangen peger tilbage til den oprindelige definition på bæredygtighed fra Brundtland-rapporten fra 1987, og FN's miljø- og udviklingskonference i Rio de Janeiro i 1992. Allerede her var målet at sikre, at handlinger i dag ikke bringer fremtidige generationers muligheder og behov i fare. Dette er grundlaget for bæredygtighedsarbejdet i Lyngby-Taarbæk.

Bæredygtighedsstrategien skal ses som et samlet bidrag til FN's verdensmål.

Strategiens udgangspunkt er klima og miljø

Denne bæredygtighedsstrategi tager udgangspunkt i de udfordringer, der viser sig på miljø- og klimaområdet: CO₂, klima, biodiversitet, affald og ressourceforbrug. Det fokus afspejler, at vi som dansk velfærdskommune bidrager til de globale udfordringer med et højt forbrug og et stort miljøaftryk per person, og derfor også sætter ind for at tage ansvar her. Men det er samtidig en forudsætning i strategien, at løsningerne er forbundet med samfundets sociale og økonomiske strukturer. Derfor går social og økonomisk bæredygtighed på tværs af strategiens fokusområder.

Bæredygtighed skal skabe social værdi

Sociale fællesskaber, partnerskaber og lige adgang til uddannelse og arbejdsmarked ser vi som nødvendige forudsætninger for, at vi kan skabe en bæredygtig forandring. Omvendt vil vi igennem helhedsorienterede løsninger også tilstræbe, at klima- og miljømæssige tiltag skaber værdi og bedre muligheder for borgerne på sociale områder: sociale fællesskaber, sundhed og trivsel, uddannelse og innovative økonomiske tiltag. Derfor har strategien også mål, der relaterer sig til social velfærd, og den henviser til mål og indsats i de strategier, der allerede er på social-, sundheds-, uddannelses- og kulturområdet.

Samarbejde på tværs af kommunalt, regionalt og nationalt niveau

Kommunernes rammebetingelser for bæredygtighedsarbejdet forventes løbende at blive justeret af både EU og nationale initiativer, ligesom erfaringer fra andre kommuner og nye teknologier kan forme den måde, vi ser udfordringer og løsninger. Vi er ydmyge overfor bæredygtighedsudfordringernes omfang og kompleksitet, men forbliver handlingsorienterede og åbne i vores samarbejder. Vi søger aktivt at påvirke udviklingen ved at demonstrere gode løsninger, hvor vi kender dem, og efterspørge løsninger, hvor de mangler. Den større sammenhæng er også en central tanke i FN's verdensmål med løftet "leaving no one behind". For denne strategi betyder det, at vi på den ene side skal tage et lokalt ansvar og udvikle lokale løsninger, og samtidig skal vi tænke i helheder og se ud over kommune- og landegrænser.

Sådan læser du strategien

Strategi og implementering

Denne Bæredygtighedsstrategi udpeger vision, fokusområder, mål og principper for handling samt udvalgte indsætter. I implementeringen vil der være et dynamisk sammenspil mellem fokusområdernes målsætning og de fire principper for handling. Strategien ledsages af et handlekatalog, der er et samlet overblik over alle strategiens indsætter. handlekataloget er struktureret efter de fire principper for handling, og det er ved hver indsæt angivet, hvilke mål den er med til at realisere. Kommunalbestyrelsen vil løbende beslutte hvilke indsætter, der skal igangsættes.

Fokusområder

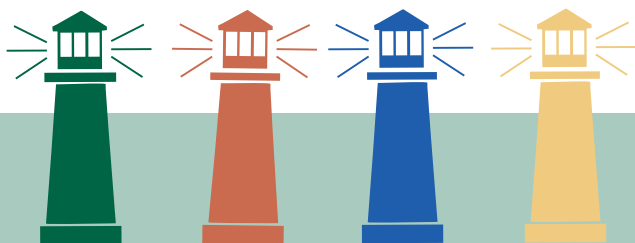
Lyngby-Taarbæk kommune prioriterer den bæredygtige dagsorden med målsætninger inden for tre fokusområder:

CO₂, energi og transport

Natur og klimatilpasning

Ansvarligt forbrug

De tre fokusområder afspejler kommunens fokus på klima og miljø, som grundlag for en bred indsæt mod et mere bæredygtigt Lyngby-Taarbæk, og udpeger målsætninger, der på kort- og langt sigt udgør pejlemærker, for hvad vi vil opnå som kommune.

Principper for handling

Målsætningerne realiserer vi gennem konkrete initiativer, der følger fire overordnede principper for handling:

Vi går foran

Vi stiller krav

Vi skaber rammer for fælles ejerskab

Vi fremmer handlekraft

Med principperne for handling forpligter kommunen sig selv og sine borgere på, hvordan vi skal føre målene ud i livet. Principperne rækker ud over teknik- og miljøområdet og ind i de af FN's verdensmål, der også omfatter børn og unge, sundhed, uddannelse, frivillighed og partnerskaber. Indsætter på disse områder er vigtige, fordi de understøtter og hænger sammen med fokusområdernes målsætninger.

Indsætter og fyrtårnsprojekter

Under hvert fokusområde foreslås en række indsætter:

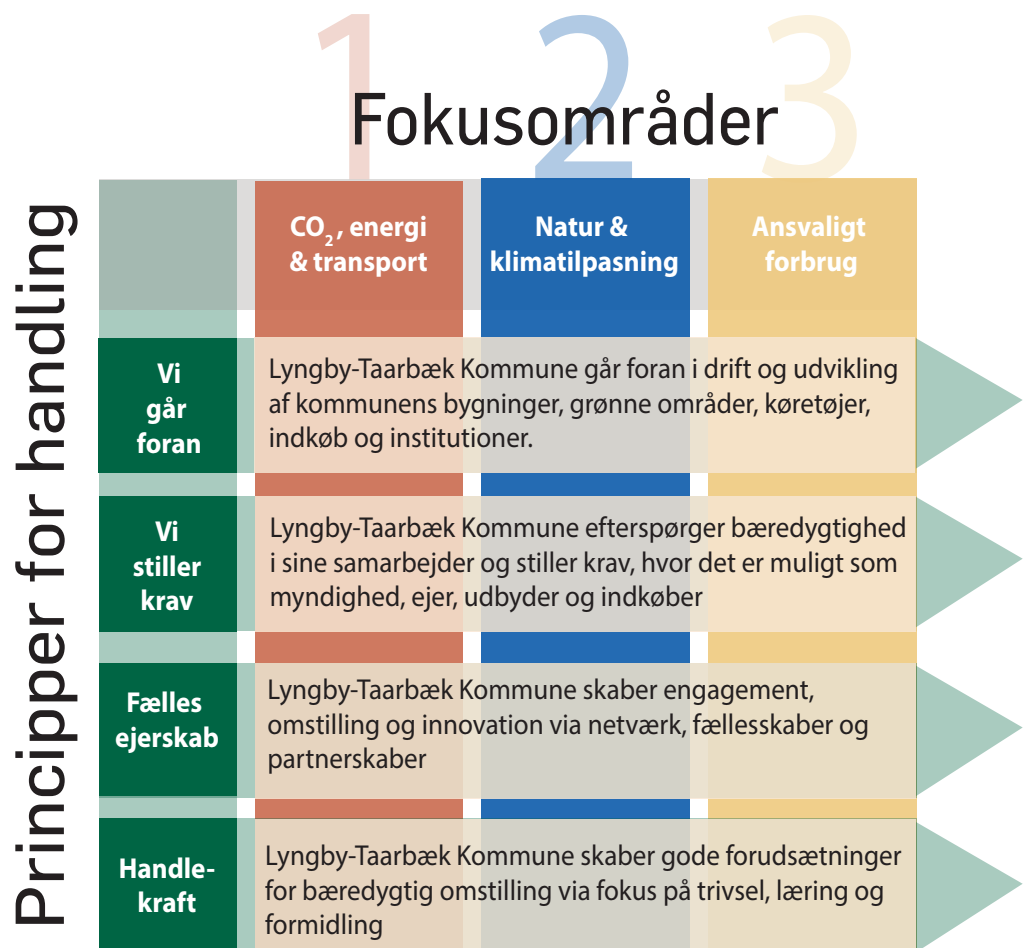
- Indsætter, der skal opbygge de nødvendige kompetencer i arbejdet med at implementere bæredygtighedsstrategien.
- Fyrtårnsprojekter, der har særlig stor synlighed og effekt, og som kan fungere som katalysator for området.
- Her-og-nu-indsætter, der kan realiseres indenfor kommunens nuværende ressourceramme.

Kommunalbestyrelsen vil løbende beslutte hvilke indsætter, der skal igangsættes.

Mål på kort og langt sigt

En succesfuld omstilling kræver både, at vi alle handler nu, og at vi som kommune opbygger et beredskab, så vi kan handle senere. De langsigtede mål skal give retning og perspektiv til de indsætter, vi sætter i gang i dag. Derfor udpeger strategien både kortsigtede og langsigtede mål.

Synergi med kommunens politikker, planer og strategier

Bæredygtighedsarbejdet bygger videre på kommunens visioner, politikker, planer og strategier. For at holde fast i sammenhængen, og sikre at bæredygtighedsindsatsen drager fordel af alt det, forvaltningen allerede mestrer, er der i handlekataloget for hver indsats markeret, hvilke visioner, politikker, planer og strategier, det er særligt vigtigt at skabe synergi med.

Tilgang og virkemidler er ikke kun lokale

Det er en del af grundlaget i bæredygtighedsindsatsen, at Lyngby-Taarbæk Kommune ikke kun skal bidrage til en lokal omstilling, men også en regional, national og global omstilling. Det medfører, at kommunen hele tiden må være på forkant med samfundsmæssige dilemmaer og udfordringer, være i dialog med andre kommuner, regionen og folketinget og involvere borgerne og civilsamfundets aktører.

Kompleksitet og helhedssyn

Strategiens mål er beskrevet så konkret og præcist som muligt. Men bæredygtighedsdagsordenen er dels præget af kompleksitet, og dels af at der tænkes i helheder på tværs af "faglige siloer". Dette er forsøgt illustreret i strategiens kombination af fokusområder og tværgående principper for handling.

CO₂, energi & transport

I arbejdet med CO₂, energi og transport går vi efter:

- **70% mindre CO₂-udledning i 2030**
- **Fossilfri energiforsyning i Lyngby-Taarbæk**
- **Energibesparelser i nyt og eksisterende byggeri**
- **Styrket grøn mobilitet**

1a 70% mindre CO₂-udledning i 2030

Det vil vi opnå: Mindre CO₂-udledning

I Lyngby-Taarbæk Kommune begrænser vi udledningen af drivhusgasser til atmosfæren, både udledningen fra kommunens løbende energiforbrug og fra materialeproduktion. CO₂-reduktion er et overordnet mål, som understøttes af mange af strategiens indsatser.

To typer af CO₂-udledning

Udledningen af drivhusgasser opgøres i CO₂-ækvivalenter. Der kan skelnes mellem to typer af CO₂-udledning:

1: Udledning fra løbende energiproduktion og energiforbrug (opvarmning, el og transport)

Der udledes en mængde CO₂ under energiproduktion og energiforbrug. Denne udledning opgøres både lokalt og nationalt.

2: Udledning fra materialeproduktion

Der udledes en mængde CO₂ i forbindelse med produktionen af varer og materialer. Denne udledning opgøres lokalt, hvor produktionen sker. En skjorte solgt i Lyngby, men produceret i Kina, påvirker således ikke CO₂-udledning i Lyngby-Taarbæk. Især produktionen af byggematerialer udgør en meget stor andel af den samlede CO₂-udledning, der kommer fra materialeproduktion

Vores CO₂-reduktions mål refererer samlet til CO₂-udledning fra energiproduktion og -forbrug, herunder transport, el, varme mv., og udledningen fra materialeproduktion i Lyngby-Taarbæk Kommune.

Lyngby-Taarbæk Kommune gjorde status over reduktionen i CO₂-udledning fra løbende energiproduktion og energiforbrug i en CO₂-kortlægning i 2008 og 2015. Kommunen har ikke nogen tal for CO₂-udledningen for 1990, og derfor bygges på de nationale opgørelser, som viser at CO₂-udledningen er reduceret med ca. 35% fra 1990 til 2018.

1990 er det år, der tages udgangspunkt i internationalt. CO₂-udslip forbundet med materialeproduktion i Lyngby-Taarbæk Kommune er ikke omfattet af de eksisterende CO₂-kortlægninger, men der forventes udmeldt nationale retningslinjer for hvordan disse på sigt kan indarbejdes i den kommunale CO₂-kortlægning. I denne strategi behandles udledning ved energiproduktion og energiforbrug under fokusområde 1, "CO₂, energi og transport", mens indsatser omkring forbrug, og materialeproduktion, herunder byggematerialer, behandles under fokusområde 3, "Ansvarligt ressourceforbrug".

Planlægning på tværs

Det samlede energisystem og store dele af den offentlige transport krydser kommunegrænserne.

Derfor planlægger kommunen via regionale samarbejder og holder fokus på helheden og det samlede system. Kommunen søger altid at fremme de bedste løsninger for det samlede system.

Mål 1a

CO₂-udledningen i Lyngby-Taarbæk skal reduceres med 70% i 2030 (målt i forhold til 1990).

Det vil vi gøre

- Strategisk Energiplan skal revideres i perioden 2021-2022, og planen skal fastlægge, hvordan kommunen opnår 70%-målet gennem konkrete indsatser. Planen skal omfatte en ny plan for fjernvarmeudbygning og beskrive potentialet for lavtemperaturfjernvarme, nærvarmeløsninger og geotermi. Den vil tydeligt pege på løsninger for de områder i kommunen, der ikke forventes at kunne fjernvarmeforsynes. Revideringen vil desuden arbejde bredt med mulighederne for vedvarende energianlæg i fjernvarmeforsyningen og behandle solceller og soltage.
- Lyngby-Taarbæk Kommune skal udarbejde en DK2020 klimaplan med mål om klimaneutralitet i 2050, som lever op til Parisaftalens målsætninger.

Opvarmning og transport er de største bidragsydere til CO₂-udledning i kommunen. De står for hhv. 40% og 33% af den samlede CO₂-udledning i kommunens seneste opgørelse, der ikke indeholder materialeproduktion

1b Fossilfri energiforsyning i Lyngby-Taarbæk

Det vil vi opnå

Fossilfri forsyning: Afbrænding af fossile brændsler er den globale klimakrisens hovedudfordring. I Lyngby-Taarbæk vil vi på sigt helt udfase fossilt brændsel i energiforsyningen. Målet er, at el- og varmforsyningen skal være fossilfri i 2035.

Fjernvarmenettet skal udbygges: Flere borgere, virksomheder, uddannelsesinstitutioner og kommunale institutioner skal konvertere fra naturgas til fjernvarme, så varmforsyningen bliver grønnere og CO₂-udslippet sænkes. Fjernvarmenettet skal udbygges og flere områder konverteres til fjernvarme. Der skal også findes gode forsyningsløsninger i de områder, fjernvarmenettet ikke kan nå ud til.

Kommunen samarbejder med Vestforbrænding om at udbygge fjernvarmenettet. Målet er, at 65% af det samlede varmebehov vil være dækket af fjernvarme i 2024, og at andelen vil være 75% i 2030. Det kræver, at flere områder kan konverteres til fjernvarme. I revideringen af Strategisk Energiplan, vil kommunen pege på disse områder, samt hvordan øvrige områder kan opvarmes med mindst CO₂-udledning i fremtiden.

Alternativ energi: I takt med at fjernvarmenettet udbygges, skal der produceres mere fjernvarme. Kommunen sætter på dagsordenen at undersøge muligheder for vedvarende energi og overskudsvarme.

Mål 1b El- og varmforsyningen skal være fossilfri i 2035

Det vil vi gøre

- Som kommune deltager vi fortsat i samarbejdet med Vestforbrænding om at udbygge fjernvarmenettet
- Vi tester og udbreder hybridvarmepumper i områder, der ikke forventes at få fjernvarme
- Vi afprøver nye samarbejdsmodeller omkring lokale varme- og energifællesskaber, hvor der ikke forventes at komme fjernvarme

I Lyngby-Taarbæk er der kun begrænset mulighed for at producere store mængder af vedvarende energi. Til gengæld er der overskudsvarme, bl.a. fra store køleanlæg, der potentielt kan anvendes til fjernvarme.

Konvertering til fjernvarme forventes at bidrage med 15-17% CO2-reduktion frem mod 2025

Der er i dag ca. 8000 naturgasfyr og ca. 800 oliefyr i helårsboliger i kommunen. Oliefyrene skal helt udfases, og fyring med gas skal reduceres, så behovet kan dækkes med "grøn gas" (Fælles strategisk energiplan for hovedstadsområdet)

1c Energibesparelser i nyt og eksisterende byggeri

Det vil vi opnå

Mindre energiforbrug pr. indbygger: Når vi bruger mindre energi, mindsker vi presset på klimaet og behovet for at udbygge den vedvarende energi. Derfor arbejder vi i Lyngby-Taarbæk på at sænke det faktiske energiforbrug. Målet er, at energiforbruget pr. indbygger er sænket med 5% i 2024, 7% i 2030 og 10% i 2050 (målt i fht 2015).

Energibesparelser i kommunens drift: Kommunen har længe arbejdet med energibesparelser i driften af kommunens egne bygninger, og har reduceret CO2-udledningen i kommunens drift med 68% i 2018 (målt i forhold til 1990). Dette gode udgangspunkt bruger vi til at forsætte indsatsen.

Langsigtede indsatser og kampagner: Kommunen vil fortsat prioritere langsigtede kampagner og kommunikationsløsninger, der tjener som gode eksempler og sigter mod at hjælpe borgere, boligforeninger og erhverv med energirigtige løsninger og renoveringsprojekter. Forvaltningen samarbejder med kollegaer i nabokommunerne, og skaber synergi på tværs af kommunegrænserne og i regi af det regionale energiplan-samarbejde "Energi på Tværs".

Adfærd har stor betydning for energiforbruget. Mellem 2013 og 2018 steg varmemeforbruget på landsplan med 0,75% om året, på trods af øgede krav til energieffektivitet.

Mål 1c

Energiforbruget pr. indbygger skal sænkes med 5% i 2024, 7% i 2030 og 10% i 2050, målt i forhold til 2015

Det vil vi gøre

- Kommunalbestyrelsen har i budgetaftalen 2020-2023 forpligtet sig til at tænke energioptimering og trafikale løsninger ind i både byudvikling og kommunale nybyggerier og renoveringsopgaver
- Vi deltager som kommune løbende i energisparekampagner under *Energi på Tværs*
- Vi vil fortsat arbejde for at reducere energiforbruget og CO₂-udslippet i kommunale bygninger

CO₂-mål kræver mere fjernvarme og investeringer i ny teknologi. Lyngby-Taarbæk Kommune har på lige fod med andre kommuner en aftale med Danmarks Naturfredningsforening om at reducere CO₂-udledningen med 2% om året. Hvis kommunen fortsætter med at leve op til aftalen, vil vi i 2030 have opnået 75% reduktion på den kommunale drift (målt ift. 1990). For at opnå det, er det afgørende, at vi kan fortsætte med at konvertere til fjernvarme. Det er også en forudsætning, at kommunen investerer betydelige beløb i yderligere energibesparende foranstaltninger og ny teknologi.

Ofte kræver en omstilling til mere energirigtig adfærd en langsigtet indsats. Et eksempel er Energispring, en indsats der skaber energibesparelser i etageboliger, ved at etageboligerne sammenligner forbrug og lærer af hinanden.

1d Styrket grøn mobilitet

Det vil vi opnå

Fossilfri transportsektor: Transportsektoren bidrager til en stor del af CO₂-udledningen i Lyngby-Taarbæk. Vi arbejder for at sænke CO₂-udslippet i Lyngby-Taarbæk; fra transport i kommunen og fra transport til og fra kommunen. Målet er, at Lyngby-Taarbæk Kommune har en fossilfri transportsektor i 2050.

Alternativer til benzinbil: Vejtransporten er den næststørste bidragsyder til CO₂-udslippet i Lyngby-Taarbæk. Derfor vil vi gøre det mere attraktivt at vælge alternativer til benzinbilen.

Bæredygtigt trafikknudepunkt: Lyngby-Taarbæk skal være et bæredygtigt transportknudepunkt, der både udnytter potentialet i de gode kollektive transportmuligheder og imødekommer de udfordringer, transportløsningerne medfører ift. CO₂-udledning, trængsel, luftkvalitet, støj og trafiksikkerhed.

Trafikstøj: Der er 8.758 boliger i kommunen, som er belastet med støj over 58 dB. Trafikstøj opleves generende og studier har påvist at trafikstøj er skadelig for kroppens helbred. Derfor vil vi nedbringe støjgenerne. Støjhandlingsplan 2018-2023 anvendes til prioritering af indsatser for støjbekæmpelse.

Mål 1d Lyngby-Taarbæk Kommune har en fossilfri transportsektor i 2050

Det vil vi gøre

- Fra 2024 er alle nye biler, som kommunen køber (personbiler, lastbiler, fejmaskiner mv.), elektriske eller drevet af andre grønne drivmidler
- Kommunen stiller krav om, at der bruges grønne drivmidler i udbud af busruter, og vi bakker op om tiltag i sektoren, der understøtter dette mål (fx MOVIA's plan for, at alle busser skal køre på grønne drivmidler senest i 2030).
- Kommunen udarbejder en strategi for cyklisme, der giver et samlet strategisk grundlag for, hvordan cyklisme kan fremmes.
- Vi understøtter tiltag som *Bevæg dig til skole – uden bil*, og opfordrer til flere lignende initiativer.
- Kommunen vil via en samlet strategi for attraktiv offentlig transport sikre, at der er et godt alternativ til privatbilisme. Arbejdet vil også inddrage samkørsel og delebiler og evt. trafikomlægninger mv.
- Der skal arbejdes for at nedbringe antallet af støjbelastede boliger for at øge borgernes sundhed og trivsel

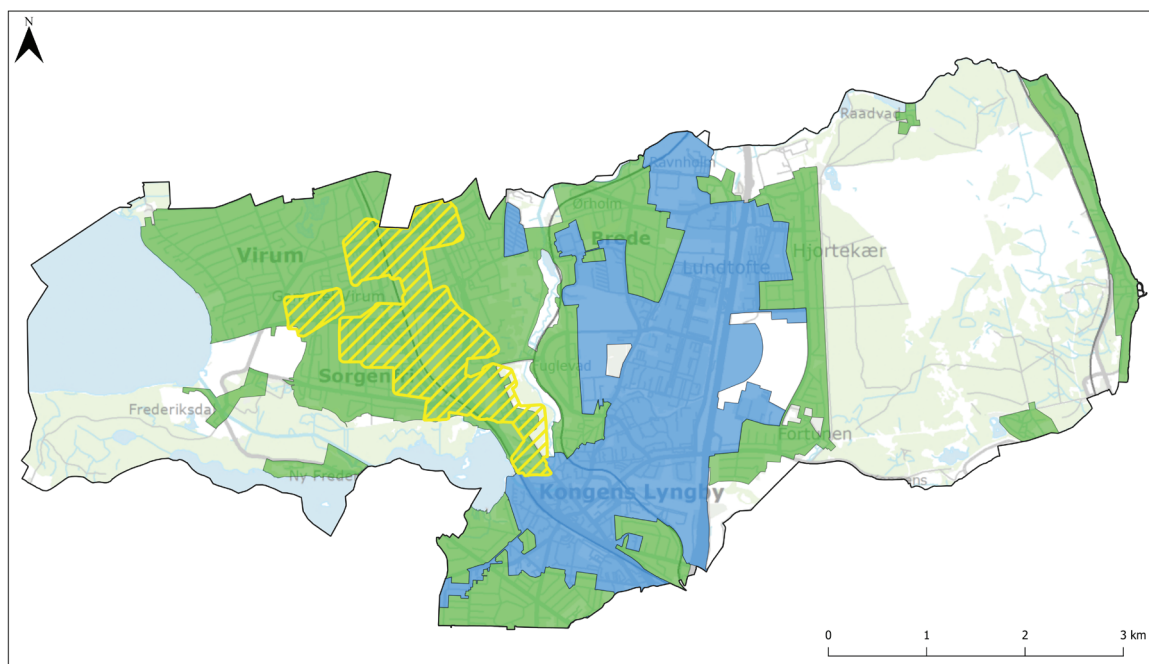
Ved den seneste CO₂-kortlægning i 2015, udgjorde den samlede udledning af drivhusgasser fra transport i Lyngby-Taarbæk 86.832 ton (CO₂-ækvivalenter). Det svarer til den gennemsnitlige CO₂-udledning fra ca. 5.000 danskere.

Cases: CO₂, energi & transport

Fjernvarme – det største bidrag til at reducere CO₂

Udrulningen af fjernvarme forventes at give de største CO₂-reduktioner frem mod 2025. Den forventede CO₂-besparelse ved de allerede planlagte etaper anslås til en CO₂-reduktion på ca. 17% i 2025 i forhold til CO₂-udslippet i 2015. Besparelsen vil øges i takt med, at det storkøbenhavnske fjernvarmesystem omlægges til mere vedvarende energi.

Kommunen kan sammen med de øvrige kommuner og energiselskaberne i regionen skabe rammerne for det fremtidige energisystem, så vedvarende energi udnyttes på den samfundsøkonomisk bedst rentable måde.

■ Fjernvarme

▨ Potentielle fjernvarmeområder

■ Naturgas

 **LYNGBY-TAARBÆK
KOMMUNE**
Center for Trafik, Miljø og Bæredygtighed
Klima og forsyning
Lyngby Rådhus
Lyngby Torv 17
2800 Kgs. Lyngby
Oktober 2020

Uden for de områder, der i første omgang vil blive tilbudt fjernvarme, er der behov for at tilbyde renere alternativer til især oliefyrede bygninger.

Kortet viser hvor i kommunen, der er fjernvarme (blå) og hvor der er naturgas (grøn). De gult markerede områder er hvor der forventes fjernvarmeudbygning inden for de næste 5-10 år.

Grøn varelevering sparer store mængder CO₂ og letter trængslen i Lyngby bymidte

Lyngby Rådhus har i 1 år kørt en forsøgsperiode med servicevirksomheden Citylogistik, hvor alle non-food leverancer håndteres på et centrallager uden for Lyngby bymidte, og samlet leveres i mindre el-drevne biler 1 enkelt gang om dagen. På det ene år er antallet af kørsler til rådhuset reduceret med 57%, svarende til 300 kørsler om året. Samtidig er CO₂-udledningen på varelevering reduceret fra 782 kg CO₂ til 13 kg CO₂, en CO₂-reduktion på 98%. En række virksomheder og butikker har også tilmeldt sig konceptet i løbet af forsøgsperioden, og dermed er der samlet set sparet over 25.000 kg CO₂/år. Lyngby-Taarbæk Kommune har derfor besluttet at udvide aftalen til også at omfatte kommunens plejecentre, samt kommunens afdelinger i Lyngby Storcenter. På sigt håber kommunen at udbrede aftalen til alle kommunens bygninger.

Udlån af elcykler til borgere og medarbejdere

Lyngby-Taarbæk Kommune har med støtte fra Region Hovedstaden købt 5 elcykler, som i 3 måneder ad gangen har været udlånt til borgere, der ønsker at styrke deres fysiske helbred og en grønnere transportform til glæde for miljøet. De første borgere hoppede i pedalerne i 2014. Udlån af kommunens 5 elcykler er fortsat siden da. Formålet er at få borgere, der dagligt kører i bil til arbejde, til at cykle i stedet for. Låneordningen er populær, og der er venteliste for udlån. Resultater fra storskalaprojektet "Test en Elcykel" viser, at låneordninger giver varige transportvaneændringer. Ca. 75 % fortsætter med at cykle efterfølgende, og efter 1 år cykler omkring halvdelen stadig. I foråret 2017 blev der indkøbt yderligere 5 elcykler, som forvaltningens medarbejdere kan låne op til 2 måneder ad gangen.

Natur & klimatilpasning

I arbejdet med natur og klimatilpasning går vi efter:

- Øget biodiversitet i haver og på offentlige arealer
- Mindre urensset spildevand i vandløb, søer og Øresund
- Grøn klimatilpasning der mindsker risiko for oversvømmelse

Som en kommune med mange grønne arealer har både borgere, virksomheder og forvaltningen i Lyngby-Taarbæk særlige forudsætninger for at styrke biodiversiteten på egne arealer. Kommunen vil modvirke forurening af vandmiljøet og håndtere den stigende risiko for skybrud og stormflod, med helhedsorienterede, grønne klimatilpasningsprojekter, der både reducerer risikoen for oversvømmelse og skaber rekreative, grønne rum for kommunens borgere.

2a Øget biodiversitet i haver og på offentlige arealer

Biodiversiteten falder kraftigt, globalt og nationalt. Det skyldes indhug i naturområder, øget forurening og hurtig klimaforandring. Ifølge Verdensnaturfonden (WWF) er biodiversiteten i kraftig tilbagegang, og bestandene af en række udvalgte fisk, fugle, pattedyr, padder og krybdyr er samlet set faldet med 58% siden 1970.

Det vil vi opnå

Naturvenlig drift bremser fald i biodiversitet og skaber naturoplevelser: I Lyngby-Taarbæk har vi allerede en høj biodiversitet og store grønne arealer, der er udlagt til naturformål. Vi vil passe på den biodiversitet, og øge den ved fremover at drifte endnu flere arealer naturvenligt. Dermed opnår vi også bedre naturmæssig sammenhæng mellem kommunens grønne arealer, bedre forudsætninger for at planter og dyr kan leve og flere naturoplevelser for børn og voksne. Målet er at øge det samlede areal, der driftes naturligt, gradvist frem mod 180 ha i 2050.

Øget biodiversitet i haver: En stor del af kommunens areal består af private haver og fælles grønne områder ved etageboliger. De fleste kan rumme en langt rigere diversitet af vilde planter og insekter, til glæde for både mennesker og natur. Kommunen vil arbejde på skabe bedre forhold for naturen på disse arealer og sammen med haveejere, andels- og boligforeninger bruge det som en anledning til også at styrke fællesskaberne omkring områderne.

Naturvenlig drift på kommunale arealer: Kommunens afdeling for arealdrift gør en stor indsats for at pleje de kommunale arealer naturvenligt, men arealerne rummer større potentiale for biodiversitet. Der kan fx etableres en mere systematisk bekæmpelse af invasive arter og bevarelse af store hjemmehørende træer, og flere arealer kan få lov at gro mere vildt.

Partnerskaber om ekstensiv og naturvenlig drift: Enkelte lodsejere og forpagtere drifter større arealer i Lyngby-Taarbæk Kommune, hvor der er mulighed for at skabe bedre forhold for biodiversitet. Kommunen vil tage initiativ til at samarbejde om øget biodiversitet. Samarbejdet kan handle om plejetiltag, naturvenlig drift og kan eventuelt omfatte kompensation.

Naturvenlig drift skal skabe forskelligartede levesteder for planter og dyr.

- Vi giver naturen plads
- Vi slår mindre græs
- Vi bruger ikke gift og kunstgødning
- Vi lader døde træer ligge
- Vi arbejder aktivt for at skabe variation i naturen
- Vi bekæmper invasive arter
- Vi bevarer store hjemmehørende træer

Erfaringer fra andre kommuner viser, at der kan opnås en stor effekt ved at ændre driften.

Mål 2a

Større areal omfattet af naturlig drift frem mod 180 ha i 2050

	2024	2030	2050
Private og offentlige arealer, der har igangsat naturvenlig drift	45ha	90ha	180ha

Det vil vi gøre

- Kommunen tilbyder vejledning i, hvordan ejere, lejere og andre brugere af haver og grønne områder kan sikre bedre vilkår for en øget biodiversitet og understøtter en fælles frivillig indsats. Borgerne skal have mulighed for at engagere sig i et samarbejde om større biodiversitet, hvor der udveksles erfaringer og gode ideer
- Kommunen udarbejder en plejeplan der sigter på at øge biodiversiteten på alle kommunalt ejede grønne områder. Mindst 75 % (48 ha) af kommunes grønne områder, som ikke er beskyttet natur, skal udpeges som areal, hvor biodiversiteten har høj prioritet
- Sikre kommunens grønne værdier og enestående naturkvaliteter. Planlægningen skal sikre en fornuftig balance mellem det grønne og byudvikling. Det skal så vidt muligt undgås, at der inddrages nye grønne arealer til bebyggelse. Nybyggeri skal desuden vægtes i forhold til, hvor meget afledt belastning byggeriet har på den omkringliggende natur
- Nye lokalplaner understøtter, at der skabes mest muligt bynatur i lokalplanområdet
- Kommunen indgår aftaler med større arealejere og forpagtere om drift med henblik på at øge biodiversiteten

Lyngby-Taarbæk omfatter 3877 ha. Omkring 1800 ha er ikke befæstet og udgøres ikke af beskyttet natur. Dette areal har i princippet potentiale til at øge biodiversiteten, hvis der omlægges til naturvenlig drift.

2b Mindre spildevand i vandløb, søer og Øresund

Det vil vi opnå

Et rekreativt vandmiljø med mindre husspildevand: Mølleåen, Furesø, Bagsværd Sø og Lyngby Sø er værdifulde rekreative områder i Lyngby-Taarbæk Kommune. Vandkvaliteten er vigtig, både for værdien af de rekreative oplevelser ved vandet og for biodiversiteten, der understøttes af god vandkvalitet. I Lyngby-Taarbæk vil vi fortsat nedbringe mængden af urensset spildevand og dermed forbedre vandmiljøet.

Håndtering af regnvand på egen grund: Den største udfordring er husspildevand, der løber til vandløb og søer, når det regner. Vi vil fremme en samfundsøkonomisk god løsning, nemlig at undgå, at husspildevandet blandes sammen med regnvandet. Det kan sikres ved at håndtere regnvandet på egen grund, eller ved at forsyningsselskabet modtager regnvand i en separat ledning. Begge dele kræver, at den enkelte ejendoms-ejer skiller regnvandet fra det øvrige spildevand på egen grund. Det giver også mulighed for at bruge regnvandet som en synlig ressource.

Mål 2b

Aflastningen af opblandet husspildevand til recipienter ved hverdagsregn skal reduceres med mindst 90% inden 2050. Mængden halveres frem mod 2035, målt i forhold til 2020.

Det vil vi gøre

- Den kommende spildevandsplan skal have et strategisk sigte på 2050, og kvalificere med hvilke virkemidler, og i hvilken rækkefølge målopfyldelsen for 2b bedst realiseres. Planen forventes vedtaget i 2022.
- Kommunen engagerer grundejere i afkobling af regnvand på egen grund, der hvor det bidrager til at nedbringe regnbetinget udledning af spildevand til naturen.
- Gennemfører lokal afledning af regnvand og separatkloakering, der hvor det er den samfundsøkonomisk bedste løsning til at nedbringe udledning af spildevand til naturen.
- Effekten af tiltag følges ved øget overvågning af vandkvalitet, flora og fauna i søer og vandløb. Resultaterne kan samtidig danne grundlag for fremtidige beslutninger.

Vandområderne har tidligere modtaget store mængder spildevand, og lider derfor nu under fortidens synder i form af dårlig vandkvalitet og periodevise algeopblomstringer. Gennem mange år har kommunen og Lyngby-Taarbæk Forsyning nedbragt udledning af spildevand til søer og vandløb, men det er helt afgørende fortsat at nedbringe mængden af spildevand og at forbedre vandkvaliteten.

På et normalt år udledes der omkring 550.000.000 liter opblandet spildevand fra fælles bassiner til vandområder i Lyngby-Taarbæk.
Kilde: Lyngby-Taarbæk Kommune

2c Grøn klimatilpasning, der mindsker risiko for oversvømmelse

Det vil vi opnå

I takt med tiltagende klimaforandringer øges risikoen for skybrud og stormflod. I Lyngby-Taarbæk vil vi prioritere klimatilpasningsløsninger, der effektivt reducerer risikoen for oversvømmelse, og som samtidig skaber merværdi for byens borgere. Det kan være grønne og blå løsninger, der har rekreativ og naturmæssig værdi eller anlæg der anskueliggør regnvandet som en ressource og giver mulighed for læring og deltagelse. Målet er, at grønne, helhedsorienterede klimatilpasningsløsninger år for år gør det stadig mindre nødvendigt at sikre ejendomme i kommunen mod oversvømmelse, selvom sandsynligheden for voldsomme hændelser stiger.

Mål 2c

Antal ejendomme, der ifølge en samfundsøkonomisk vurdering bør sikres mod oversvømmelse, reduceres hvert år (selvom sandsynligheden for voldsomme hændelser stiger).

Det vil vi gøre

— Kommunen engagerer borgere og interessenter i de risikoområder, hvor der skal udvikles konkrete løsninger. Fx vil kommunen fortsat sætte sig for bordenden i arbejdet med at kvalificere muligheder og begrænsninger ved en eventuel kystsikring omkring Taarbæk. Et andet eksempel kunne være at igangsætte et pilotprojekt, der arbejder med afkobling af regnvand på egen grund.

— Tiltag til klimasikring skal systematisk understøtte et grønnere Lyngby-Taarbæk og skabe merværdi. Det sikrer vi ved at gøre det til en tydelig beslutningsparameter, når projekter startes op.

— Den kommende spildevandsplan skal indeholde en skybrudsplan, der fastsætter et serviceniveau for skybrud, så borgere og grundejere ved, hvilket serviceniveau de kan forvente. Planen vil desuden kvalificere, med hvilke virkemidler og i hvilken rækkefølge målopfyldelsen for 2c bedst realiseres. Planen forventes vedtaget i 2021.

Cases: Natur og klimatilpasning

Haveforeningen Taarbækhøj laver græsplæner om til bæredygtig natur

Den almennyttige Boligforening Taarbækhøj med 60 lejemål besluttede i februar 2020 at danne en haveforening, hvis målsætning er at omdanne deres ca. 2 hektar "døde" græsplæner, til en ny bæredygtig natur, med frugttræer, markblomster, krydderurter og grønne fællesskabs rum.

Målet er at bidrage til øget biodiversitet og skabe nye mødesteder og rammer for fælles frivillige aktiviteter for beboere, skoleelever og borgere i Taarbæk.

Den nye beplantning skal tiltrække insekter, fugle og øvrige dyr, og medvirke til grønne aktiviteter som høst af frugt og grønt, og læring om planter og insekter. Samtidig skal genbrug af regnvand nedsætte vandforbruget og belastningen af kloaksystemet. Bæredygtighedspuljen har støttet projektet med 50.000 kr.

Mølleåværket renser spildevand og laver grøn strøm

På Mølleåværket modtages spildevand fra knapt 150.000 personer i Lyngby-Taarbæk, Gladsaxe, Rudersdal og Gentofte kommuner. Omkring halvdelen af spildevandet er regnvand.

Takket være deres Membran-Bio-Reaktor (MBR)-anlæg fra 2013 er Mølleåværket blandt de mest avancerede renselanlæg i Norden. Spildevandet renses gennem en avanceret, højteknologisk proces med et konstant fokus på at foretage en så grundig og miljøvenlig rensning som muligt, før vandet ledes ud i Øresund.

Spildevand er ikke længere blot affald, men en vigtig ressource. Mølleåværket producerer blandt andet elektricitet af den gas, som bliver produceret i rensprocessen. I 2019 solgtes således grøn strøm for 1,3 millioner kroner.

Fæstningskanalen

Projektet omkring Fæstningskanalen er et igangværende samarbejdsprojekt mellem Lyngby-Taarbæk Kommune og Lyngby-Taarbæk Forsyning. I fællesskab realiserer vi et helhedsorienteret og bæredygtigt projekt, der bidrager til at klimasikre området, skaber bedre vandmiljø i Mølleåen, bidrager med velfungerende byrum og formidler både tidligere og nuværende funktion af Fæstningskanalen.

Ansvarligt forbrug

I arbejdet med ansvarligt forbrug går vi efter:

- Bæredygtig forbrugskultur med flere bæredygtige varer og ydelser
- Mindske den samlede mængde affald
- Øge andelen af affald der genanvendes

Kommune med ansvarlig forbrugskultur

En stor del af den samlede klima- og miljøbelastning stammer fra vores forbrug af ressourcer. Derfor sætter vi i Lyngby-Taarbæk fokus på at udvikle en ansvarlig forbrugskultur, med alternativer til en brug-og-smid-væk tilgang, og med plads til andre konkurrenceparametre end prisen.

Bæredygtigt handelscentrum

Lyngby-Taarbæk er som det førende handelscentrum i Nordsjælland i en god position til at vise, hvordan fremtidens bæredygtige handelsby kan se ud. I samarbejde med Handelsforeningen og øvrige interessenter vil kommunen fremtidssikre handelslivet ved at understøtte et ansvarligt ressourceforbrug, hvor nøgleordene er kvalitet, holdbarhed, bæredygtig produktion og øget genbrug og genanvendelse.

Når vi forbruger ressourcer (byggematerialer, forbrugsgoder eller madvarer), belaster vi klimaet og miljøet i en lang proces:

Fra vi udvinder eller producerer råvarer, gennem forarbejdning og distribution, og til vi i sidste ende bortskaffer produktet eller resterne af det. Selvom der er stigende opmærksomhed blandt producenter og forbrugere på mere bæredygtige og holdbare produkter, er forbrugskulturen i dag stadig præget af en brug-og-smid-væk tilgang, hvor prisen er den primære konkurrenceparameter. Mange produkter fremstilles på en måde, så de kun holder i en begrænset periode. Det gælder fx elektronik, som desuden er så dyrt at få repareret, at man som forbruger oftest ender med at købe nyt i stedet.

3a Bæredygtig forbrugskultur med bæredygtige varer og ydelser

Det vil vi opnå

Større andel af bæredygtige varer: I Lyngby-Taarbæk stiller vi krav til bæredygtighed, når vi køber varer og ydelser. Og vi sætter rammer og retning for at udvikle en bæredygtig forbrugskultur i kommunen. Målet er, at andelen af bæredygtige varer, materialer og ydelser i kommunens forbrug øges årligt, og at forbruget blandt kommunens borgere ændres i en mere bæredygtig retning.

Bæredygtig forbrugskultur: Som kommune bidrager vi til at udvikle en bæredygtig forbrugskultur. Vi understøtter, at borgerne får viden og bevidsthed om bæredygtigt forbrug, og samarbejder med erhvervslivet om at fremme opmærksomhed på bæredygtige produkter og bæredygtig forbrugskultur. Vi går også forrest som et godt eksempel i vores egen drift, og inspirerer på den måde borgere og virksomheder til at ændre forbrugsvaner.

Ansvarligt indkøb: Vi bruger de mange muligheder, vi har, for at gå foran og få et mere bæredygtigt forbrug. Som indkøber vurderer vi materialer og produkter ud fra hele deres livscyklus, og stiller krav til, hvordan produkterne er fremstillet og emballeret. Vore institutioner sætter fokus på økologi, dyrevelfærd og reduceret kødforbrug, og ved køb af tjenesteydelser stilles tilsvarende krav om bæredygtighed.

Bæredygtigt byggeri og anlæg: Byggeri og anlæg skal være bæredygtigt i Lyngby-Taarbæk. I dag spildes der mange ressourcer, når der bygges nyt og gamle byggematerialer ikke genanvendes. Som bygherre og grundejer vil kommunen prioritere at bruge bæredygtige byggematerialer, og betragte byggeri og anlæg (såsom veje, o.lign.) som materialebanker, der kan bruges ved renovering, omdannelse eller nedrivning. Sådan udvikler vi byggeri og anlæg i en mere bæredygtig retning. Se også "Bæredygtighedssprincipper for kommunens bygninger".

Vidensdeling og fælles ejerskab: Vi skal have en stærk, fælles videnskultur blandt borgere og virksomheder i kommunen. Efterhånden som vi lærer og får flere og flere erfaringer med bæredygtigt forbrug, deler vi vores viden. Sådan påvirker vi til ændret adfærd og inviterer til fælles ejerskab.

Kommunen vil undersøge, hvilken metode der bedst egner sig til at opgøre kommunens og Lyngby-Taarbæks øvrige aktørers anvendelse af bæredygtige varer, materialer og ydelser.

Mål 3a

Andelen af bæredygtige varer, materialer og ydelser i kommunens forbrug øges årligt, og forbruget blandt kommunens borgere ændres i en mere bæredygtig retning

Det vil vi gøre

- Kommunen beslutter og tager initiativ til, i samarbejde med Handelsforeningen og Vidensby-netværket, at udarbejde en ny bæredygtig vision for udviklingen af Lyngby som handelsby, og understøtter derved et mere bæredygtigt forbrug hos byens handlende
- Kommunen beslutter og implementerer en indkøbspolitik, som har fokus på bæredygtige produkter og materialer, fx i forhold til produktion, CO₂-belastning, kemikalieindhold, kvalitet, genanvendelighed samt minimering af emballage, engangsprodukter og spild
- Kommunen etablerer principper for bæredygtighed gældende for renovering og nyanlæg af kommunale ejendomme
- Kommunen går aktivt ind i bl.a. "Partnerskab for Offentlige Grønne Indkøb" (POGI), et nationalt samarbejde på tværs af offentlige institutioner, for at sikre mere miljøbevidste og ansvarlige indkøb

3b Mindske den samlede mængde affald

Det vil vi opnå

Mindre affald: I Lyngby-Taarbæk vil vi omstille vores forbrug, så den totale mængde affald, vi producerer mindskes år for år. Målet er at reducere den samlede affaldsmængde fra borgerne i kommunen, frem mod en 50% reduktion i 2050.

Flere genbruger mere: Der skal være bedre muligheder for at genbruge og reparere ting i Lyngby-Taarbæk. Kommunen vil fremme tiltag, hvor ting og effekter får nyt liv, fx genbrugskoncepter i forbindelse med genbrugsstationen, støtte til lokale byttefaciliteter eller etableringen af repair café.

Undgå spild: Kommunen sætter også initiativer i gang, der i kommunens interne organisering reducerer madspild og minimerer brugen af engangsprodukter og emballage.

Mål 3b

Mængden af affald per borger falder løbende, og set i forhold til 2018 skal den falde med 5% i 2024, 10% i 2030 og 50% i 2050.

Det vil vi gøre

- Kommunen iværksætter og understøtter initiativer, hvor defekte effekter repareres med henblik på at kunne bruges igen, fx repaircafé, upcycling af affald, istandsættelse af hårde hvidevarer eller cykler
- Kommunen understøtter en bæredygtig forbrugskultur gennem vedkommende kommunikation med borgere og andre aktører om bæredygtigt forbrug. Minimum to årlige tiltag/aktiviteter for og med borgere skal skabe rammer for en øget opmærksomhed omkring bæredygtigt forbrug og påvirke forbrugskulturen i en mere bæredygtig retning. Der kan fx tages initiativ til mere direkte genbrug.

I 2018 var mængden af affald per indbygger i Lyngby-Taarbæk Kommune 692 kg. Hvis indbyggertallet er uændret i 2024, svarer en reduktion på 5% til i alt ca. 1.900 ton mindre affald produceret i kommunen.

En reduceret affaldsmængde kan tolkes som et udtryk for, at vi mindsker vores ressourceforbrug og lader vores forbrugsgoder få et længere liv, før de bortskaffes til fordel for nyanskaffelser.

3c Øge andelen af affald, der genanvendes

Det vil vi opnå

Genanvende mere affald: I Lyngby-Taarbæk vil vi genanvende mere af det affald, der produceres af husholdninger og erhverv, for at spare på klodens ressourcer og bidrage til at nedbringe udledningen af CO₂. I 2018 sendte vi i Lyngby-Taarbæk 46% af affaldet fra kommunens husholdninger, og 40 % af affaldet fra virksomheder og uddannelsesinstitutioner til genanvendelse – i stedet for at brænde eller deponere det. Det er målet at øge denne andel af genanvendt affald år for år frem mod 75% i 2050.

Nemt at affaldssortere: Det skal være nemt at affaldssortere, når man bor i Lyngby-Taarbæk. Vi bakker op om den nationale Klimaplan for en grøn affaldssektor, som blandt andet stiller krav om ensartet sortering af 10 forskellige slags affald ved alle husstande. Kildesorteringen skal så tæt på den enkelte husstand som muligt, og det skal gøres nemmere at affaldssortere i det offentlige rum og til offentlige arrangementer. Måden man sorterer på, skal være den samme og genkendelig, uanset om man er hjemme, i børnehaven, sportshallen, parken eller til byfest.

Virksomheder og institutioner affaldssortere: Alle kommunale institutioner skal indføre affaldssortering for medarbejdere, brugere og borgere. På virksomheder og uddannelsesinstitutioner, som ikke hører under kommunen, vil vi som kommune motivere til øget genanvendelse gennem tilsyn, kampagner og netværk.

Mål 3c

Større andel af den samlede affaldsmængde genanvendes

	2021	2030	2050
Husholdningsaffald	57%	63%	75%
Erhvervsaffald	50%	60%	75%

Det vil vi gøre

- Implementere affaldssortering på samtlige kommunale institutioner og enheder, så der som minimum affaldssorteres papir, pap, plast, metal, glas, madaffald og farligt affald.
- I samarbejde med Lyngby-Taarbæk Forsyning planlægger og etablerer kommunen en ny genbrugsstation. Den skal være brugervenligt indrettet, have plads til at sortere flere affaldstyper og mere affald til genanvendelse og fungere som en fysisk platform, hvor cirkulær økonomi formidles til børn, unge og voksne.

Affald fra virksomheder

I 2018 producerede virksomhederne i kommunen 27.917 ton affald. Heraf blev ca. 40% genanvendt.

For at nå målet i 2024, skal vi flytte 2.700 ton erhvervsaffald fra forbrænding til genanvendelse.

Affald fra husholdning

I 2018 genanvendte vi 46% af husholdningsaffaldet i kommunen.

For at nå målet i 2024, skal vi flytte minimum 2.500 ton madaffald og 130 ton papaffald fra forbrænding til genanvendelse.

Herudover skal yderligere 1.000 ton affald flyttes fra forbrænding til genanvendelse.

Cases: Ansvarligt forbrug

Repair Café åbner i Lyngby

I efteråret 2020 åbner Repair Café Lyngby i Frivilligcenter Lyngby-Taarbæk, Rustenborgvej 2A. Den vil som udgangspunkt være åben den tredje søndag i hver måned kl.14-17

Repair Café er en landsdækkende forening, hvis formål er facilitere og motivere frivillige og forbrugere til at reducere affald, ændre forbrugsmønstre og skabe viden om og lyst til grøn og bæredygtig omstilling.

Ved at reparere frem for at købe nyt nedbringes forbruget af nye produkter.

Derved mindskes udledningen af klimagasser ved produktion, transport og bortskaffelse med besparelse af Jordens ressourcer til følge.

Repair Café Lyngby (RCL) er ikke blot en gratis service til borgerne. De videreformidler også det gavnlige og bæredygtige aspekt i at reparere og lære fra sig med deres tekniske kompetencer. Repair Café vil medvirke til at styrke det lokalt fællesskab i Frivilligcentret. sportshallen, parken eller til byfest.

Repair Café Lyngby har sat sig følgende mål:

- At spare kommunen for 1-2 tons affald pr år (Repair Café Hellerup sparede i 2019 ca. 1,5 ton)
- At spare borgerne for ca. 1 million kr. i nyanskaffelser.
- at medvirken til opfyldelse af især FN's verdensmål nr. 12 om ansvarligt forbrug og produktion.

Kommunens Bæredygtighedspulje støtter etableringen af Repair Café Lyngby med 40.000 kr.

Testfamilier til Bæredygtig livsstil

På 3 måneder har fem testfamilier tilsammen reduceret deres årlige CO₂-forbrug med 28,5 tons CO₂ – i gennemsnit 2,375 tons CO₂ pr. person.

6 ud af 10 mener at den grønne omstilling er vigtig, men at manglende viden er en barriere for omstillingen. Derfor har den lokale forening Grøn Fremtid udviklet og faciliteret flere testforløb, hvor familier er blevet udfordret til at ændre deres nuværende livsstil til en mere bæredygtig livsstil.

Forløbet bygger på to elementer: Indsamling og beregning af deltagernes forbrug af diverse transport, madvarer, tøj, gadgets, forbrug af vand, varme og el. Hver familie får på baggrund af deres data, konkret viden der synliggør deres forbrug og vaner, så de ved lige præcist hvad de kan ændre, for at leve mere bæredygtigt.

Grøn Fremtid har igangsat en række bæredygtige initiativer. Blandt andet har foreningen afholdt bæredygtighedsfestival i 2018, samt forløbet "Rig på rester", hvor man kan leve mere bæredygtigt ved at undgå madspild. Begge disse aktiviteter er støttet af kommunens bæredygtighedspulje

Byttemarkeder

- Giv hvad du har - tag hvad du kan bruge.

Et byttemarked er en hyggelig, social, gratis og miljøvenlig begivenhed. Alle medbringer det, de vil give væk, og lægger det på borde inddelt efter kategori - tøj, bøger, sko, legetøj, elektronik osv. Ting som man ikke længere har brug for, men som stadig har god brugsværdi for andre. Dernæst kan man selv gå på opdagelse og tage, hvad man har lyst til. På byttemarkeder bytter alle med alle, og man giver og tager afhængigt af deltagernes forskellige muligheder og behov. De overskydende ting doneres til velgørenhed.

Et eksempel er Christianskirken der jævnligt holder byttemarkeder: "Alle har ting og tøj, de ikke længere bruger. Ved at bytte med hinanden, kan vi spare penge og ressourcer."

Sådan gør vi: Principper for handling

I arbejdet for at nå strategiens mål følger kommunen fire overordnede principper for handling:

- Vi går foran
- Vi stiller krav
- Vi skaber rammer for fælles ejerskab
- Vi fremmer handlekraft

På den måde sætter vi retningen for en helhedsorienteret indsats, hvor vi ser bæredygtighed i en større sammenhæng og både bruger kommunens egne ressourcer og engagerer og understøtter borgere, virksomheder og andre aktørers arbejde.

Princip a: Vi går foran

Det vil vi opnå

Som kommune har vi et særligt ansvar for at gå foran i bæredygtighedsarbejdet. Vi tager ansvar ved selv at vælge gode bæredygtige løsninger i kommunens drift og projekter og ved at sætte bæredygtighed centralt i de politiske beslutninger. Og når vi gør os erfaringer om bæredygtige løsninger, deler vi vores viden, så andre aktører får bedre forudsætninger for at lykkes med bæredygtige tiltag.

Bæredygtige politiske beslutningsprocesser: I Lyngby-Taarbæk skal bæredygtighed stå centralt i den demokratiske proces, og det skal være tydeligt, om en beslutning er bæredygtig eller ej. Når en relevant sag lægges op til politikernes behandling skal forvaltningens faglige vurdering af beslutningens bæredygtighed være tydelig. Forvaltningen skal prioritere at skabe et grundlag for gode politiske beslutninger, der understøtter strategiens målopfyldelse og sætter en bæredygtig retning. Det kræver, at der opbygges stærke bæredygtighedskompetencer i forvaltningen.

Grøn kommunal drift: Lyngby-Taarbæk Kommune skal som virksomhed gå foran med en bæredygtig drift af kommunens køretøjer, arealer, bygninger og institutioner. De driftsbespareser, kommunen løbende opnår, skal geninvesteres helt eller delvist i nye bæredygtighedstiltag.

Det vil vi gøre

- Alle kommunens decentrale enheder (fx skoler, institutioner, plejehjem) sætter sig konkrete mål for, hvordan de kan understøtte bæredygtighedsstrategiens fokusområder på kort og langt sigt
- Forvaltningen af alle kommunens bygninger understøtter fokusområdernes målsætninger om energiforbrug, affald, byggeri, indkøb, regnvandshåndtering osv.
- Forvaltningen opbygger stærke bæredygtighedskompetencer og udvikler bæredygtige kriterier, der kan synliggøre projekters bæredygtighed. Alle relevante sager, der lægges op til politisk behandling, indeholder en tydelig faglig vurdering af, hvorvidt den pågældende sag lever op til de bæredygtige kriterier
- Vi vil aktivere den viden og de kompetencer, der findes i Lyngby-Taarbæk for at kvalitetssikre arbejdet mod strategiens mål og få hjælp til at løse dilemmaer. Det kan fx være ved løbende at spørge relevante netværk under Vidensbyen og DTU, få input til konkrete indsatser fra studerende fx via DTU's projektbank og ved at stille Lyngby-Taarbæk til rådighed som et living lab, hvor innovative, bæredygtige løsninger kan testes.

Princip b: Vi stiller krav

Det vil vi opnå

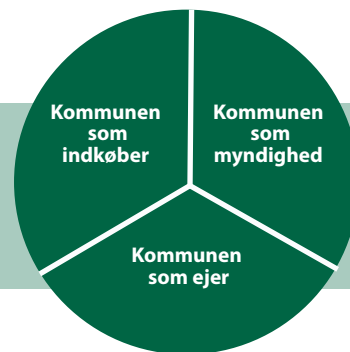
Vi stiller krav til bæredygtighed, når vi samarbejder med andre, hvad enten vi har rollen som ejer, myndighed, samarbejdspartner, indkøber eller facilitator. Når vi stiller krav, er det for at udfordre og stimulere til bæredygtig innovation, og for at signalere tydeligt, at vi som kommune vil i en bæredygtig retning.

Kommunen som indkøber: Kommunes større indkøb sker primært gennem fælles udbud og indkøb i samarbejde med andre kommuner eller staten. Der er allerede en udvikling mod mere bæredygtige produkter og indkøbsaftaler: Både fordi der er en stigende efterspørgsel fra hele markedet, og fordi stadig flere af kommunens samarbejdspartnere forpligter sig til mere bæredygtige indkøb. Som partner i indkøbsaftaler understøtter vi, at denne udvikling fortsætter.

Kommunen som myndighed, samarbejdspartner og facilitator: Vi spørger ind til og sætter fokus på bæredygtighed, faciliterer partnerskabsdialoger der sigter mod fælles bæredygtige målsætninger, og stiller krav, hvor det er muligt. Som myndighed sørger vi for, at vi i den tætte dialog med projektejere anskueliggør projekters bæredygtighed.

Kommunen som ejer og frivillig aftalepart: Vi har vide rammer til at stille krav og ønsker til bæredygtighed, og vi bruger muligheden til at sætte en bæredygtig retning.

"70-80% af miljøbelastningen fra landets kommuner, kommer fra produktionen af de varer og tjenesteydelser, som kommunen indkøber." NIRAS, marts 2018

Det vil vi gøre

- Ved salg af kommunale grunde og lignende tilfælde, stiller vi krav om bæredygtige løsninger og materialevelg i byggeri og anlæg. Konkret stiller vi krav om certificering af byggeri, livscyklusanalyse af materialer og om en grænse for maksimal CO₂-udledning pr. m²
- Vi implementerer en madpolitik for kommunale kantiner, madordninger, caféer, mødeforplejning mv., med krav til bæredygtighed (fx andel af økologi, dyrevelfærd, reduceret kødforbrug og prioritering af lokale og sæsonbestemte fødevarer)
- Som første skridt på vej mod en egentlig indkøbspolitik, afdækker vi hvordan kommunes største indkøbsaftaler lever op til bæredygtighedsstrategiens målsætninger f.eks. om mindsket CO₂-fodaftryk, så de aftaler med størst effekt prioriteres højest
- Når vi opstarter dialog med bygherrer, tilskynder vi til arkitektonisk forsvarlige og bæredygtige projekter

Princip c: Vi skaber rammer for fælles ejerskab

Det vil vi opnå

Netværk og partnerskaber: I Lyngby-Taarbæk Kommune ser vi nye netværk og partnerskaber som en del af løsningen, når vi skal bidrage til de nationale klimamål og kommunens egne bæredygtighedsmål. Derfor sætter vi rammer, så mange forskellige aktører på tværs af sektorer, brancher, generationer, etnicitet og sociale skel kan tage fælles ejerskab til en bæredygtig omstilling.

Vi understøtter, at civilsamfund, forvaltning, handel, erhvervsliv og institutioner i fællesskab fremmer bæredygtighed, for sammen kan vi skubbe på projekter, som ingen af sektorerne kan virkeliggøre alene. Vi opfordrer til, og indgår i, partnerskaber, og vi hjælper med samarbejdsmodeller, der gør forandring mulig både i kommunen og på tværs af kommunegrænser. Vi understøtter en kultur, hvor nye netværk og vidensdeling skaber mere bæredygtige, levende og attraktive lokalsamfund samt konkrete Lyngby-Taarbæk-løsninger med stor værdi for borgere og virksomheder.

Fællesskaber, der understøtter bæredygtighed: Omstilling til et mere bæredygtigt samfund kræver både teknologiske løsninger og nye sociale netværk, der bidrager til forandring. Borgere, lokale fællesskaber og foreninger er kompetente aktører, der med stor gennemslagskraft kan bidrage til den bæredygtige udvikling. Kommunen understøtter mangfoldige former for fællesskab og frivillighed, hjælper nye netværk på vej og gør det let (for forbrugere, borgere, frivillige, foreninger, udbydere, teknologiejere og myndigheder) at deltage i omstillingen, inden for strategiens fokusområder. Nye former for frivillige fællesskaber vil modnes med rod i borgernes egne ønsker og behov.

Hvad tilbyder kommunen til netværk og fællesskaber?

- Vi understøtter nye netværk
- Faciliterer opstartsmøder
- Udvikler fællesskaber på tværs af aktørgrupper
- Finder mødelokaler eller anden fysisk platform
- Hjælper med at udarbejde partnerskabsaftaler
- Bygger bro til eksisterende netværk, organisationer og ressourcepersoner
- Vejleder om støttemuligheder, lovgivning og foreningsdannelse
- Uddeler puljemidler til opstart af frivillige netværk og pop-up aktiviteter
- Formidler læring og støtter vidensdeling

Det vil vi gøre

- Lyngby-Taarbæk kommune støtter overordnet tiltag, der styrker fællesskaber for borgere, foreninger, netværk og virksomheder, hvor man kan mødes om initiativer, der bidrager til et mere bæredygtigt Lyngby-Taarbæk.
- Vi prioriterer vidensdeling og formidling på bæredygtighedsområdet i kommunikationen med borgere, virksomheder og institutioner. Og vi tager initiativ til nye tværgående netværk og fora med henblik på at hjælpe hinanden ind i den grønne omstilling og skabe nye bæredygtige løsninger sammen.
- Ved uddeling af kommunale midler (som fx § 18-midler eller kulturmidler) tilskynder vi ansøgere til fx at have fokus på FN's Verdensmål, og stiller krav til bæredygtigt indkøb af mad, emballage osv. Dele af puljer kan i perioder prioriteres til ansøgninger der fokuserer på at understøtte FN's Verdensmål, Bæredygtighedsstrategiens mål el. lign.
- Vi er som kommune proaktive og indgår i partnerskaber med lokale uddannelsesinstitutioner, virksomheder, foreninger og handel. Løbende revurderer vi hvilke nye samarbejdsinitiativer, der kan bidrage til, at nye aktører inviteres ind i arbejdet med innovation og omstilling på strategiens fokusområder. Fx samarbejder vi med virksomheder om at kortlægge udnyttelsen af overskudsvarme i fjernvarmenettet.
- Sammen med andre kommuner i regionen udfordrer vi i Lyngby-Taarbæk kommune barriererne for fjernvarmeudbygning, bl.a. gennem det regionale netværk, Energi på Tværs og klimaplansamarbejdet DK2020.
- I samarbejde med fx Frivilligcentret, Folkeoplysningudvalget, FIL og andre paraplyorganisationer vil kommunen afsøge, hvordan vi kan engagere (endnu) flere borgere i den grønne omstilling.
- I dialog med det eksisterende foreningsliv gør vi bæredygtighedsstrategien praktisk og let for foreningerne, så strategien bliver et konkret og håndterbart oplæg til nye handlinger med miljø- og klimamæssigt fokus.
- I samarbejde med fx Vidensbyen og Handelsforeningen vil vi samle og dele de gode Lyngby-Taarbæk historier om bæredygtighed.
- Vi vil løbende videndele med DTU ift. at sikre en bæredygtig drift af bygninger, infrastruktur og grønne arealer.
- Vi vil bringe lokale aktører som fx Vidensbyen, DTU, Handelsforeningen og Folkeoplysningsudvalget sammen om den bæredygtige omstilling, så vi kan inspirere hinanden, og gøre brug af hinandens kompetencer.

Princip d: Vi fremmer handlekraft

Det vil vi opnå

I Lyngby-Taarbæk vil vi være en handlekraftig og socialt bæredygtig kommune.

Handlekraft i et samfund med nye forudsætninger: Demografi, klima, miljø og sundhedstilstand er under forandring, og det stiller nye krav og forventninger til borgere og kommune. COVID-19 pandemien i 2020 gjorde det alt for håndgribeligt, hvor vigtigt det er at være forberedt på nye situationer, og på at kunne handle under uventede og svære forudsætninger. Pandemien har også lært os sammenhængen mellem den enkeltes og den fælles handlekraft, og hvor meget en fælles indsats betyder. Denne erfaring kan vi bruge positivt i den grønne omstilling. Som kommune fremmer vi handlekraft, når vi skaber rammer for inkluderende fællesskaber, så alle kan stå og handle i vilkår, der forandrer sig.

Uddannelse og viden er en vigtig ressource for alle: Alle skal være med til at håndtere nye typer af udfordringer, og de fremtidige generationer skal klædes på til at bidrage og trives i ændrede levevilkår. Kommunens uddannelser og institutioner har et særligt ansvar og kan påvirke en hel generation af borgere, hvor alle er med. Vi lægger vægt på at integrere bæredygtighed i uddannelsernes indhold og fysiske rammer.

Lige adgang til trivsel og sundhed: Jo bedre den enkelte trives, jo bedre forudsætninger har han eller hun også for at være den bedste version af sig selv - i sit eget liv, i fællesskabet og i en bæredygtig omstilling. Kommunen sætter rammer for mange menneskers hverdag, og strategien peger på, at alle skal værdsættes, og at alle borgere skal have lige adgang til et sundt liv, et godt arbejdsliv og gode uddannelsesmuligheder. Forandringer rammer alle, og mange er stærke og har ressourcer, der gør, at de kan træde forrest. Andre har mindre. Dem, der har dårligst forudsætninger, skal hjælpes. Alle kan deltage i den bæredygtige omstilling.

Dialog og inddragelse: En vej til at opbygge og udvikle tillid og fælles ejerskabsfølelse er, at kommunen i højere grad inddrager borgerne i planlægning og beslutninger, og giver mulighed for at den enkelte har indflydelse fx på sit lokalområde. Så bliver der tale om "fælles" frem for "kommunale" beslutninger. Dialog og inddragelse er afgørende, når vi skal udvikle nye løsninger og nye måder at gøre tingene på. Lysten driver værket og gennem motivation og større forståelse for hinanden kan vi skabe grobund for fælles handling og en bæredygtig udvikling.

Det vil vi gøre

- Forvaltningen etablerer et bæredygtighedssekretariat/ team, som har til formål at koordinere og projektledede implementeringen af strategien
- Lyngby-Taarbæk Kommune formidler aktivt og agerer på bæredygtighedsarbejdets fremdrift og dilemmaer, og holder sig opdateret på andre kommuners erfaringer
- På skoler og daginstitutioner inddrages børn og unge i bæredygtige aktiviteter, ligesom ressourcer og affald indgår i det pædagogiske arbejde og undervisningen. Udgangspunktet er, at børn skal lære, hvordan man aktivt kan handle ind i komplekse bæredygtighedsudfordringer
- Kommunen understøtter og fremhæver initiativrige personer og grupper blandt lærere, administration og elevgrupper i uddannelsessektoren. Kommunen stiller også værktøjer og ressourcer til rådighed, så deres initiativer kan udbredes og udvikles
- Det skal sikres, at den bæredygtige omstilling bidrager til øget trivsel bla. via reduceret støj og luftforurening og øget mulighed for bevægelse. Fx skal det undersøges, hvilke tiltag der kan være med til at begrænse den lokale partikelforurening fra brændeovne og oliefyr i kommunen
- Det skal sikres igennem helhedsløsninger, at den bæredygtige omstilling bidrager til øget sundhed og trivsel bl.a. via reduceret støj og luftforurening og øget mulighed for samvær og bevægelse. Det indebærer, at kommunen arbejder tværfagligt og helhedsorienteret og søger at løse flere problemer samtidigt. Fx skal det undersøges, hvilke tiltag der kan være med til at begrænse den lokale partikelforurening fra brændeovne og oliefyr i kommunen.
- Der etableres en profilbørnehave som pilotprojekt, der indtænker bæredygtighed i både bygninger, ude-arealer og børnenes hverdag

Implementering

Bæredygtighedsstrategien ledsages af et handlekatalog, der indeholder flere indsatser end dem der er fremhævet i strategien. Handlekataloget er struktureret efter strategiens fire tværgående principper for handling, og hver indsats er prioriteret ud fra politikere og forvaltnings vurdering af vigtighed og implementérbarhed.

Fyrtårnsindsatser

Indsatser med stor synlighed og effekt

Grundlæggende fyrtårnsindsatser

De grundlæggende indsatser er de nødvendige tiltag, herunder kompetenceopbygning, der skal sættes i gang for at opstarte arbejdet med at implementere bæredygtighedsstrategien.

Implementeringssekretariat

Forvaltningen etablerer et bæredygtighedssekretariat/team, som udelukkende har til formål at koordinere og projektlede implementeringen af strategien.

Bæredygtige kompetencer og beslutninger

Der er behov for at opbygge en stærk bæredygtighedskompetence i forvaltningen og definere bæredygtige kriterier.

Alle relevante sager, der lægges op til politisk beslutning, skal indeholde en vurdering af, hvorvidt og hvordan beslutningen er bæredygtig

Kommunens institutioner sætter mål for understøttelse af fokusområderne

Kommunen støtter fora, der skaber fællesskaber for borgere, foreninger, netværk og virksomheder, hvor man kan mødes om initiativer, der bidrager til et mere bæredygtigt Lyngby-Taarbæk.

CO₂, energi og transport

Fjernvarmeudbygning (herunder udfordre lovgivningen)

CO₂-reduktion i kommunale bygninger

(driftoptimering og renovering)

Grønne drivmidler i kommunens biler og lokale busser.

Natur & klimatilpasning

Afkobling af regnvand fra det øvrige spildevand

Styrk biodiversiteten: Borgere, virksomheder og kommunen skal drifte grønne arealer mhp. at styrke biodiversiteten.

Stormflodssikring Kommunen sætter sig fortsat for bordenden i en inddragende og afklarende proces

Ansvarligt forbrug

Fornyset genbrugsstation

Kommunal indkøbspolitik, der bl.a. fokuserer på at købe lokalt

Bæredygtig vision for handelslivet (med Handelsforening og Vidensby)

Bæredygtige forbrugere: Bred information til borgere om bæredygtigt forbrug

Her-og-nu-indsatser

Indsatser der kan initieres inden for nuværende budgetter/programmer

CO₂, energi og transport

Opdatering af kommunens Strategiske Energiplan
Udarbejde DK2020 klimaplan med mål om klimaneutralitet i 2050
Energibesparelser i borgernes boliger via Energi på tværs
Cykelstrategi og transport kampagner herunder delebilmuligheder

Natur & klimatilpasning

Regnvandsafkobling på privat grund. Pilotområder med borgerinvolvering.
Oplysning og incitamenter
Skybrudsplan

Ansvarligt forbrug

POGI medlemskab:
Partnerskab for offentlige grønne indkøb, hvor kommunen forpligter sig.
Bæredygtigt materialeforbrug i kommunens bygninger og drift.
Affaldssortering i kommunens bygninger
Understøtte borgerinitiativer (repaircaféer, stop spild, osv.)

Løbende prioritering: Kommunalbestyrelsen vil løbende beslutte hvilke indsatser, der skal igangsættes.

I Lyngby-Taarbæk Kommunes Budgetaftale 2021-2024 står: "Parterne er enige om, at fokus på bæredygtighed generelt skal videreføres i budgetperioden, og at bæredygtighed skal indtænkes i den daglige drift, de politiske beslutninger samt borgernes hverdag. Parterne er enige om, at der i forlængelse heraf prioriteres forvaltningsmæssige ressourcer til det fortsatte arbejde med strategien og inddragelse af borgerne."

Sådan måler vi

Mål	Hvad måler vi på?	Hvor ofte?
1 70% CO ₂ -reduktion	Ton CO ₂ -udslip i kommunen som geografi ved energiproduktion, energiforbrug og materialeproduktion.	Ca. hvert femte år
1a Fossilfri el- og varmforsyning 2035	Oliefyr registreret i BBR. Gasforbrug (skal reduceres så det kan dækkes med "grøn gas")	Ca. hvert femte år
1b Reducere energiforbrug med 10% i 2050 ift 2015	Energiforbrug pr. indbygger	Ca. hvert femte år
1c Fossilfri transportsektor 2050	Grønne drivmidler i transporten. CO ₂ -udslip	Ca. hvert femte år
2a Mere Biodiversitet	Areal i m ² , der driftes med biodiversitet som høj prioritet	Hvert andet år
2b Mindre spildevand i vandløb og søer	Mængden i liter af aflastet spildevand	Hvert år
2c Mindre risiko ved skybrud og stormflod	Trend for antal ejendomme der bør sikres	Hvert andet år
3a Bæredygtige varer og ydelser	Det er et indsatsområde i sig selv at afklare, hvad og hvordan vi kan måle dette	Hvert andet år
3b Reduceret affaldsmængde	Den samlede mængde husholdningsaffald, inkl. alt affald afleveret på genbrugsstationen, opgjort pr. indbygger i kommunen	Hvert år
3c Øget genanvendelse af affald	Andelen af genanvendt affald i forhold til den totale mængde affald, opdelt i affald fra hhv. husholdninger (ekskl. haveaffald) og erhverv.	Hvert år

	Hvem måler?	Seneste status
	Lyngby-Taarbæk Kommune	Nationale opgørelser viser 35% reduktion i 2018 ift. 1990 vedr. energi. Vi har ingen data for lokal materialeproduktion
	Lyngby-Taarbæk Kommune og Evida	CO ₂ kortlægning 2015: - 2.067 oliefyr. -38,7 mio. Nm ³ naturgas
	Lyngby-Taarbæk Kommune	CO ₂ -kortlægning 2015
	Lyngby-Taarbæk Kommune	Grønne drivmidler ikke opgjort tidligere. CO ₂ kortlægning 2015: transport ca. 87.000 tons CO ₂ -ækv.
	Lyngby-Taarbæk Kommune	Aldrig opgjort
	Lyngby-Taarbæk Kommune og -Forsyning, Miljøstyrelsen	550.000.000 liter for et normalt år opgjort i 2020
	Lyngby-Taarbæk Kommune	Aldrig opgjort
	Lyngby-Taarbæk Kommune m.fl.	Aldrig opgjort
	Lyngby-Taarbæk Forsyning / Vestforbrænding	692 kg pr indbygger i 2018.
	Husholdningsaffald: Lyngby-Taarbæk Forsyning / Vestforbrænding. Erhvervsaffald: Energi- styrelsen (affaldsdatasystemet)	Husholdninger: 45,6 % genanvendelse i 2018. Erhverv: 40 % genanvendelse i 2018

Opfølgning & revision

Bæredygtighedsarbejdet indeholder en række dilemmaer, som vi løbende skal forholde os til for at sikre, at vi fortsat forfølger de rigtige løsninger. Promovering af hybridvarmepumper kunne være et eksempel på sådan et dilemma, hvor det de kommende år kan være den bedste løsning i gamle huse uden fjernvarme, men hvor det på den lange bane vil kræve, at den gas, der tilføres gasnettet, baseres på biogas. Fjernvarmen er et eksempel på en løsning, som er robust på den lange bane, særligt når affaldsforbrændingen reduceres, og der sikres en større andel af vedvarende energi. Bæredygtighedsarbejdet skal derfor kontinuerligt opdateres og ajourføres.

Revision af målopfyldelse

Der udarbejdes hvert andet år en status over, hvorvidt kommunen imødekommer strategiens mål og indsatser, som fremlægges for Kommunalbestyrelsen. Første gang bliver i 2022 og næste 2024.

Revidering af strategi

Strategien bliver revideret hvert fjerde år, for at opdatere strategiens målsætninger og indsatser, og sikre, at strategien som helhed fortsat er relevant. Strategien revideres i hver første valgår af en ny Kommunalbestyrelse. Første revidering bliver i 2022 og næste i 2026.

